

Kommunstyrelsen/stadsstyrelsen

Det förebyggande rusmedelsarbetet är kommunens lagstadgade uppgift

Regionförvaltningsverken påminner kommunerna om deras lagstadgade uppgift inom det förebyggande rusmedelsarbetet. Styrningsbrevet skickas ut till alla kommuner.

Enligt 1 § i kommunallagen (410/2015) ska kommunen främja sina invånares välfärd. Enligt 37 § i kommunallagen ska kommunen ha en kommunstrategi i vilken hänsyn tas till främjandet av kommuninvånarnas välfärd. Kommunen bär det primära ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av kommunen (lagen om ordnande av social- och hälsovård 612/2021, 6 §). I 5 och 6 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015) fastställs kommunens ansvar och uppgifter inom det förebyggande rusmedelsarbetet. Enligt 28 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska missbrukar- och beroendevården planeras och genomföras så att det utgör en fungerande helhet tillsammans med annan social- och hälsovård samt med det förebyggande rusmedelsarbetet i välfärdsområdet och i kommunerna.

Samma skyldighet gäller för alkohol- och drogarbetet och beroendearbetet enligt 24 § i socialvårdslagen (1301/2014).

Regionförvaltningsverken ansvarar tillsammans med Valvira för styrningen av och tillsynen över iakttagandet av lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet vad gäller kommunernas främjande av välfärd och hälsa.

Våren 2023 kartlade regionförvaltningsverken och Institutet för hälsa och välfärd THL situationen för kommunernas förebyggande rusmedelsarbete med hjälp av en enkät. Enligt enkäten har en del av kommunerna brister i genomförandet av det förebyggande rusmedelsarbetet enligt lagen. Det är viktigt att kommunerna fäster uppmärksamhet vid strukturerna för det förebyggande rusmedelsarbetet, kvaliteten på det arbete som utförts samt särskilt vid upprätthållandet av strukturerna och samarbetet mellan kommunerna, välfärdsområdena och andra aktörer.

Allmänna krav

Kommunens högsta ledning ska förbinda sig till att leda främjandet av hälsa och välfärd samt det förebyggande rusmedelsarbete som ingår i det. Beslut om hälsa och välfärd samt det förebyggande rusmedelsarbetet fattas och genomförs inom kommunens alla verksamhetsområden, såsom inom

- bildningsväsendets tjänster
- idrotts-, ungdoms- och kulturväsendets tjänster
- planläggning
- byggande
- planering och genomförande av boende
- trafikplanering
- utbildning
- arbetslivet

Kommunen ska i samband med beredning av beslut och avgöranden bedöma och beakta de konsekvenser besluten och avgörandena har för befolkningens hälsa och sociala välfärd.

Kommunen ska säkerställa att de lagstadgade uppgifterna genomförs

Enligt 2 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015) omfattar det förebyggande rusmedelsarbetet förebyggande av skador som orsakas av alkohol, tobak, narkotika och andra rusmedel som används i berusningssyfte samt penningspelande. Enligt 3 § i samma lag ska det förebyggande rusmedelsarbetet grundas på tillgänglig vetenskaplig evidens och på god praxis och det skäl att beakta också skador som orsakas andra än rusmedelsanvändare.

Enligt 5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015) svarar kommunen för organiseringen av det förebyggande rusmedelsarbetet inom sitt område och utser ett organ med ansvar för det förebyggande rusmedelsarbetet. Valfärdsområdet stöder kommunerna inom sitt område vid genomförandet och utvecklingen av det förebyggande rusmedelsarbetet och svarar inom social- och hälsovårdstjänsterna för uppgifterna inom det förebyggande rusmedelsarbetet.

Det kommunala organet har till uppgift att:

- 1) sörja för uppföljningen av och informationen om rusmedelsläget i kommunen,
- 2) se till att enskilda personer och hela befolkningen erbjuds information om rusmedelsskador och om hur de kan minskas,
- 3) öka och stödja kunskaperna om åtgärder för förebyggande av rusmedelsskador inom alla sina uppgiftsområden,
- 4) föreslå och främja åtgärder för det förebyggande rusmedelsarbetet inom sina förvaltningar, i kommunen särskilt inom bildnings-, idrotts-, ungdoms- och näringsväsendet,
- 5) sörja för att de åtgärder som avses i 1–4 punkten samordnas med samarbetet mellan kommunen och valfärdsområdet och med polisens åtgärder, med de myndigheter som svarar för

tillsynen över efterlevnaden av alkohollagen ([1102/2017](#)) och tobakslagen (549/2016), med näringslivets åtgärder och i synnerhet med åtgärder som har samband med och stöder de allmännyttiga sammanslutningarnas deltagande i det förebyggande rusmedelsarbetet

Organ är enligt kommunallagen (410/2015, 30 §) till exempel fullmäktige, kommunstyrelsen, nämnd, utskott, kommitté och sektion. Kommunen kan självständigt besluta vilket organ som ska sköta det förebyggande rusmedelsarbetet. I praktiken sköter organet inte nödvändigtvis själva uppgifterna inom det förebyggande rusmedelsarbetet, utan leder, följer upp och utvärderar genomförandet av uppgifterna. Då kan den ha befullmäktigat någon kommunal eller regional sektorsövergripande arbetsgrupp att sköta de uppgifter som nämns i lagen och det praktiska genomförandet av dem.

Enligt 6 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet ska kommunen i samband med det förebyggande rusmedelsarbetet främja invånarnas möjligheter att delta och påverka i syfte att minska de rusmedelsrelaterade skadorna genom myndighetssamarbete, genom yttranden till myndigheter samt genom egna åtgärder.

För det förebyggande rusmedelarbetet inom kommunen tillämpas dessutom bestämmelserna i 6 § i hälso- och sjukvårdslagen om främjandet av hälsa och välfärd samt om dess planering och rapportering.

Det förebyggande rusmedelsarbetet är mest effektivt när det är en fast del av kommunens långsiktiga grundläggande arbete och är synligt i alla centrala strategier och planer. Genomförandet av det förebyggande rusmedelsarbetet kräver samordning. Samordningen stöds av att kommunen utser en ansvarsperson och en instans som i praktiken ansvarar för samordningen. Ett effektivt och högklassigt förebyggande

rusmedelsarbete förutsätter att ansvarspersonen har tilldelats tillräckligt med arbetstid för att sköta uppgiften med beaktande av kommunens storlek och behov.

Källor:

[Förebyggande rusmedelsarbete i kommunerna inom verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Södra Finland 2023](#)

[Ehkäisevä päihdetyö: opas kunnille ja hyvinvointialueille.](#)

[Ehkäisevän päihdetyön rakenteet kunnissa ennen ja jälkeen sote-uudistuksen: vuosien 2020 ja 2023 kuntakyselyiden tuloksia](#)

[Kommunallagen 410/2015](#)

[Lag om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet 523/2015](#)

[Lag om ordnande av social- och hälsovård 612/2021](#)

[Socialvårdslagen 1301/2014](#)

[Hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010](#)

Ytterligare information

Överinspektör Heli Heimala, tfn 0295 016 115, regionförvaltningsverket i Södra Finland

Enhetschef, regionförvaltningsöverläkare

Anne Hiiri

Överinspektör

Heli Heimala

Regionförvaltningsverket använder elektroniskt godkännande, anteckningarna på sista sidan.

Sändlista Kommunernas registratorskontor som ombeds vidarebefordra styrningsbrevet till kommunstyrelsen/stadsstyrelsen, välfärdssamordnarna och kontaktpersonerna för det förebyggande rusmedelsarbetet

För Regionförvaltningsverkets överdirektör
kännedom Direktören för ansvarsområdet för basservice, rättsskydd och tillstånd

Regionförvaltningsverket i Södra Finland
Postadress: PB 1, 13035 AVI
Telefonväxel: 0295 016 000
registratur.sodra@rfv.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ESAVI/41864/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/41864/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heimala Heli 22.11.2023 09:14

Ratkaisija Hiiri Anne 22.11.2023 11:35